

ОСОБЛИВОСТІ СИСТЕМАТИЗАЦІЇ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АУДИТУ КАПІТАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ

У статті запропоновано використовувати розширену та конкретизовану систему інформаційного забезпечення аудиту капітальних інвестицій з деталізованими складовими. Охарактеризовано прямий та опосередкований вплив стадій аудиту на інформаційне забезпечення аудиту капітальних інвестицій з урахуванням основних стадій інформаційного потоку в обліку.

Ключові слова: аудит, інвестиційне забезпечення, капітальні інвестиції.

Методика та організація аудиторської перевірки визначається належною системою інформаційного забезпечення аудитора про суб'єкт господарської діяльності. Жодна контрольна аудиторська процедура не може бути використана без інформаційного забезпечення, що, в свою чергу, потребує упорядкованої систематизації інформаційного забезпечення аудиту капітальних інвестицій. Під інформаційним забезпеченням аудиту розуміють упорядковану та структуровану сукупність інформації, яку використовують на різних стадіях аудиту.

В ринкових умовах, при постійному зростанні обсягів інформації, через збільшення обсягів виробництва та прискорення науково-технічного прогресу, виникає необхідність її систематизації для належного збору аудиторських доказів, здійсненню правильної оцінки господарських процесів, явищ та фактів. Даний процес систематизації інформаційного забезпечення аудиту капітальних інвестицій не можна назвати простим, тому розгляду цих питань у своїх працях приділяли місце досить багато вчених, серед яких Білуха М. Т. [3], Рудницький В. С. [5], Савченко В. Я. [1], Сопко В. В. [4] та інші.

Метою статті є визначення складових системи інформаційного забезпечення аудиту капітальних інвестицій та аналіз прямого та опосередкованого впливу стадій аудиту на інформаційне забезпечення аудиту капітальних інвестицій з урахуванням основних стадій інформаційного потоку в обліку.

Важливе значення при аудиті капітальних інвестицій відіграє систематизація інформаційного забезпечення

(рис. 1).

Варто зауважити, що система – це множинність елементів, котрі знаходяться у відносинах і зв'язках один з одним й утворюють певну цілісність, єдність [6, с. 1215].

Для чіткого визначення складових системи інформаційного забезпечення аудиту капітальних інвестицій наведемо їх деталізацію.

Правова база, що регулює операції капітального інвестування включає нормативні акти, що пов'язані з аудиторською діяльністю, статистичну інформацію, нормативні акти, що регулюють бухгалтерський облік, звітність, будівельну та інвестиційну діяльність та інші.

Дослідна інформація для здійснення аудиту капітальних інвестицій міститься в таких документах:

- ліцензія на будівництво;
- договір купівлі-продажу;
- банківські виписки про списання та зарахування коштів;
- договір підряду на виконання будівельних, монтажних, ремонтних робіт;
- звіти матеріально відповідальних осіб;
- акти приймання-передавання виконаних будівельно-монтажних робіт форми № КБ-2;
- довідки про вартість та обсяги виконаних робіт підряду форма № КБ-3, які складають щомісячно за наявності таких робіт;
- видаткові накладні;
- відомість 4.1 «Відомість аналітичного обліку капітальних інвестицій»;

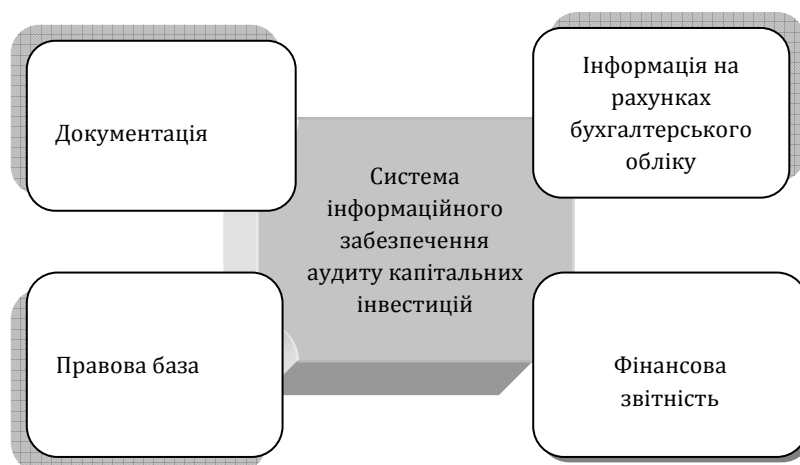

Рис. 1. Система інформаційного забезпечення аудиту капітальних інвестицій

- акти про використання матеріалів замовника;
- акти списання, ліквідації основних засобів, а також матеріалів;
- кошторисний розрахунок вартості будівництва;
- інвентаризаційний опис;
- інші документи.

Наведений перелік документів використовується аудитором залежно від поставлених цілей.

Складова системи інформаційного забезпечення аудиту капітальних інвестицій – інформація на рахунках бухгалтерського обліку, акумулює таку інформацію про капітальні інвестиції:

- стан капітальних інвестицій;
- джерела фінансування капітальних інвестицій;
- доходи, витрати та фінансовий результат від операцій, пов'язаних з капітальними інвестиціями;
- рух грошових коштів, пов'язаних із капітальними інвестиціями.

Досліджувану інформацію загалом отримують з активного рахунку 15 «Капітальні інвестиції», який призначений для обліку витрат на придбання або створення матеріальних та нематеріальних необоротних активів. Інформація на такому рахунку збирається за дебетом, а списується за кредитом.

На підставі акту форми ОЗ-1 сума з кредиту рахунку 15 списується в кореспонденції з дебетом відповідного рахунку. Тобто на баланс зараховується окремий об'єкт за первісною вартістю.

Серед основних завдань аудиту капітальних інвестицій є дослідження правильності складання фінансової звітності на підставі відповідних рахунків обліку.

Важливо відзначити, що на рахунках класів 4 «Власний капітал та забезпечення зобов'язань», 5 «Довгострокові зобов'язання» та 6 «Поточні зобов'язання» відображається інформація про джерела формування інвестиційних ресурсів, які в подальшому узагальнюються в пасиві Балансу (форма № 1) та Звіті про власний капітал (форма № 4). Доходи, витрати та фінансові результати від операцій капітального інвестування формуються на рахунках класів 7 «Доходи і результати діяльності» та 9 «Витрати діяльності» і узагальнюються у Звіті про фінансові результати (форма № 2). Звіт про рух грошових коштів (форма № 3) відображає надходження та видатки грошових коштів від реалізації та придбання необоротних активів. Рахунки класу 1 «Необоротні активи» використовуються для

формування інформації про стан необоротних активів та узагальнюються в активі Балансу. Інша детальніша інформація про показники фінансової звітності щодо капітального інвестування наводиться у Примітках до фінансової звітності.

Крім того, для здійснення аудиту капітальних інвестицій використовується й інша звітність, зокрема, державна статистична звітність № 2 – інвестиції «Звіт про капітальні інвестиції».

Для обробки даної інформації аудитор використовує наступні методологічні прийоми: організаційні, моделюючі, нормативно-правові, аналітичні, розрахункові, лічильно-обчислювальні, логічні, порівняльно-зіставлювальні та інші.

Виділені автором чотири складові системи інформаційного забезпечення аудиту капітальних інвестицій слід розглянути у межах підприємства на основі групування основних стадій інформаційного потоку в обліку з урахуванням різноманітності завдань аудиту (рис. 2).

Узагальнення та розгляд стадій інформаційного потоку в обліку оптимізують пошук інформації, яка належить до аудиторської діяльності через відношення операції до певного етапу такої діяльності.

Виділення зазначених стадій інформаційного потоку в обліку капітальних інвестицій дадуть змогу аудитору деталізувати інформацію не лише горизонтально (на рівні окремого підприємства), а й вертикально (на рівні концерну, галузі відповідно до правової бази).

Чітко сформована, регламентована (на рівні підприємства) структуризація інформаційних потоків забезпечить оперативний доступ для аудиту капітальних інвестицій.

Крім стадій інформаційного потоку в обліку на систему інформаційного забезпечення аудиту впливають стадії процесу аудиторської перевірки: переддослідна, дослідна, завершальна [1, с. 130].

На переддослідній стадії аудиту капітальних інвестицій аудитор вивчає першочерговість об'єктів аудиту, стану обліку капітальних інвестицій, внутрішній контроль, визначає величину аудиторського ризику, особливості інвестиційного процесу. Після чого визначає ціну перевірки та укладає договір. Пізніше розробляє програму та план-графік аудиту.

Дослідна стадія передбачає проведення суцільної перевірки капітальних інвестицій: тестування, опитування та анкетування, застосування процедур перевірки з аудиту. Завершальна стадія аудиту

Рис. 2. Основні стадії інформаційного потоку в обліку капітальних інвестицій

Таблиця 1. Джерела інформації у процесі аудиту за Гулько Д. С. [2].

Стадії	Етапи	Документи
1. Початкова стадія	Вибір клієнта та укладання договору	Засоби масової інформації Закони і нормативні акти Лист-запрошення аудиторів Протоколи зустрічей з клієнтами Листування з попередніми аудиторами
	Планування	Статут, перелік засновників та правові зобов'язання клієнта Структура управління клієнта Договори, угоди, контракти Висновок зовнішнього аудитора за попередній період Фінансова звітність Документи і реєстри обліку Акти перевірок
2. Стадія дослідження	Здійснення аудиту: вивчення, оцінка і тестування системи внутрішнього контролю	Структура управління Протоколи зустрічей з клієнтом Документи, що закріплюють розподіл прав, обов'язків, відповідальності Інструкції з обліку Документи внутрішнього аудиту Нормативне-довідкове забезпечення процедур аудиту
	Підтвердження залишків на рахунках бухгалтерського обліку	Фінансова звітність Документи і реєстри обліку Документи поточного управління Первинні документи Договори, контракти, угоди Програми аудиту Документи, довідки, листи, отримані від третіх сторін
3. Завершальна стадія	Заключні процедури	Документи свідчення Протоколи зустрічей з клієнтом Протоколи обговорення результатів перевірки Вимоги до аудиторського висновку Висновки експерта
	Складання аудиторського звіту	Остаточний варіант звітності Робочі документи аудитора та інші матеріали аудиту, протоколи зустрічей з клієнтом Підсумки проведеного аудиту Відгук контролюючого партнера

підсумовує результати перевірки капітальних інвестицій. Аудитор групує та синтезує виявлені хиби, узагальнює та викладає результати в аудиторському висновку та звіті (табл. 1).

Кожне завдання окремої стадії аудиту включає відповідний перелік інформаційного забезпечення аудитора, який має прямий вплив на систему інформаційного забезпечення аудиту капітальних інвестицій (рис. 3).

Проте, варто зазначити, що наведене інформаційне забезпечення кожної стадії аудиту не тільки прямо впливає на систему інформаційного забезпечення аудиту капітальних інвестицій, а ще й опосередковано – під час аудиту капітальних інвестицій використовується інформація як конкретної стадії аудиту, так і попередньої стадії. Тобто автор виділяє прямий та опосередкований вплив окремих стадій аудиту на систему інформаційного забезпечення аудиту капітальних інвестицій: на кожній наступній стадії аудиту використовується інформація попередньої стадії (опосередкований вплив), а з іншого – джерела інформації, характерні тільки для конкретної стадії аудиторської перевірки (прямий вплив).

Розглянута систематизація інформаційного забезпечення аудиту капітальних інвестицій є найбільш раціональною і має науково-практичне значення. Вона має налагодити системний та оперативний збір аудиторських доказів через конструктивне орієнтування

аудитора у великому обсязі та спектрі інформаційного забезпечення. Правильне системне використання інформації аудитором – це запорука успіху всієї аудиторської діяльності.

Список літератури

1. Саченко, В. Я. Аудит [Текст] : навч. посібник / В. Я. Саченко. – К. : КНЕУ, 2005. - 322 с.
2. [Електронний ресурс]. - Режим доступу : http://www.rusnauka.com/11_NPRT_2007/Economics/22355.doc.htm
3. Білуха, М. Т. Курс аудиту [Текст] / М. Т. Білуха. - К. : Вища шк., Знання, 1998. - 574 с.
4. Сопко, В. В. Бухгалтерський облік [Текст] : навч. посібник / В. В. Сопко. – К. : КНЕУ, 2000. – 578 с.
5. Рудницький, В. С. Методологія і організація аудиту [Текст] : підручник / В. С. Рудницький. – Тернопіль: Економічна думка, 1998. – 196 с.
6. Советский энциклопедический словарь [Текст] / [4-е изд.]. – М. : Советская энциклопедия, 1988. – 1600 с.

Стадії аудиту		
Переддослідна	Дослідна	Завершальна
Інформаційне забезпечення		
законодавчі та нормативні акти, що регулюють облік й аудит капітальних інвестицій, інвестиційну діяльність об'єкта перевірки; міжнародні стандарти аудиту; статут та установчі документи; реєстри синтетичного та аналітичного фінансового обліку капітальних інвестицій, фінансова звітність та інша звітність по інвестиціях; дані управлінського обліку капітальних інвестицій; акти перевірок та інші матеріали служби внутрішнього контролю з інвестиційної діяльності клієнта; документи перевірок податкових органів; висновки аудиторів по інвестиціях за попередні періоди; плани аудиту капітальних інвестицій аналогічних підприємств та інші джерела інформації.	міжнародні стандарти аудиту (№ 240, 240А, 401, 402, 500, 501, 505, 510, 530, 540, 550, 560, 570, 580, 810, 1009, 1012), первинні документи, звітність, реєстри фінансового та управлінського обліку капітальних інвестицій, інформація і матеріали, які отримані від третіх сторін, посадових осіб, дані інвестиційних проектів, бізнес планів, кошторисів чи бюджетів інвестування та інша інформація про капітальні інвестиції клієнта: документи внутрішнього аудиту, договори, контракти, угоди.	робочі документи аудитора, міжнародні стандарти аудиту (№ 220, 260, 700, 710, 720, 800), висновки експертів по інвестиційних проектах, документи свідчення, протоколи обговорення результатів перевірки та інші матеріали

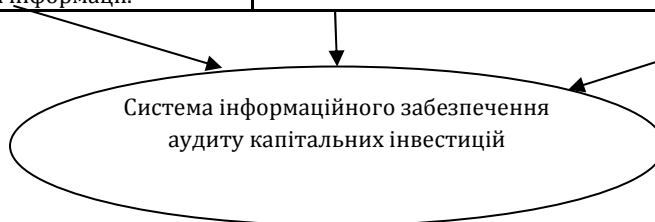

Рис. 3. Прямий та опосередкований вплив стадій аудиту на інформаційне забезпечення аудиту капітальних інвестицій

РЕЗЮМЕ

Чирьк Наталя

Особенности систематизации информационного обеспечения аудита капитальных инвестиций

В статье предложено использовать расширенную и конкретизированную систему информационного обеспечения аудита капитальных инвестиций с детализированными составляющими. Охарактеризовано прямое и посредственное влияние стадий аудита на информационное обеспечение аудита капитальных инвестиций с учетом основных стадий информационного потока в учете.

RESUME

Chyryk Natalia

Features of systematization of informative providing of audit of capital investments

The direct influence of the stages of audit on the informative providing of audit of capital investments, taking into account the basic stages of informative stream in an account, is described.